

ARANYOSVIDÉK.

Torda-Aranyosmegye közigazgatási, közmívelődési, társadalmi heti lapja és a Torda-aranyosmegyei gazdasági egylet hivatalos közlönye.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre . . . . . 6 frt
Fél évre . . . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . . . 1 frt 50 kr
Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAP-ULAJDONOS:

K. WERESS SÁNDOR.

Szerkesztői szállás és kiadóhivatal, Hidutca 32.

H I R D E T É S I D I J.

Araszabály szerint.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Ivóvizünk.

Elesigázott ló vagy gyengén tartott számár döcög rozoga-szekérrel az utcán. Kocsis, hordó ronda, hisz ivóvizet árul. Torkaszakataból ordítzik: „Vizet! a kinek kell, de hamar, a ki vesz annak lesz“. — Valóban így van ez városunkban. Ha véletlenül elszalasztjuk a vízfordót, akár szomjan halhatunk más napig. S milyen vízhez jutunk ilykép is? kapunk 1 krajczárért 1 kártya néha inkább moslékhoz, mint ivóvizhez hasonló Aranyosvizet. Pedig fennen hangoztatják, hogy „ki az Aranyosvizet itta, vágyik annak szive vissza“. Emlékel, már hogy jóval e az más, minden esetre lesz is a távozó e kiűnő, üdítő s felette egészséges ital felől, hisz naponként volt alkalma szemlélni a vizes kannákban az Aranyos fővényét, s ha úgy a pinczékbe is lenéz, hol félhetekig hagyják a vizet megüledni, ott igazi geológiai rétegekkel tisztábbak a hordók, dézsák.

De ha csak az iszap volna egyedüli tartalmasabbá tevője Torda város kiűnő ivóvizének, hagyján! Nem kerül sok fejtörésbe, hogy belássuk, miszerint a napokig tartott viz minden üdítő hatását elvesziti. A forrás vizet oly kelemessé tevő szénsav elszáll, folyóvízbe különben úgy is alig van, felveszi ugyan a nem egyszer penészes pincze hidegséget, de ezzel együtt mennyi de mennyi betegség okozó szervezettenyézőte-

lepe lesz. De mért ne legyen Torda a gyomorhajosok „eldorádója“?

S minthogy Tordának — talaja sós voltánál fogva — alig van jó kútvíze — a közép utca 2, a kolozsvári utca 3, a kazinczy utca 1 kútját s Uj-Tordában néhányat használnak ugyan ivásra s főzésre, de tudunkkal orvosok oda nyilatkoztak, hogy Torda területén egészséges kútvíz nincs — a 11 ezer lakó nagyobb része az Aranyosra van szorulva! Bármily csekély tagból álló család havonként legalább 40 krajczár árú vizet kénytelen ilykép venni, évenként ez 20 krajczár hián 5 frt. S ha valahogy teheti, saját és hozzátartozói egészsége érdekében vízszűrőt vesz. Ez körülbelől 40 frt. S minthogy akad elég dolga a szűrőnek, nem soká várta magára az új csövekkel való ellátás, újabb kiadás. Ha 3 ezret a 11 ezer lakóból le is számítunk azok részére, kik saját jószáguk vagy hátukon hozzák a vizet, avagy a tűrhető vizü kúttakkal beérik s ha a legkevesebb fogyasztási mérleget vesszük csak: akkor is 8 ezer emberre 5 frtjával 40 ezer frt szomjuság és szeméttől meghalni nem akarási adó esik évenként a városra.

De miért is volnának mi Torda fényes multjára büszkék, miért olvasnak a történelemnek városunkra vonatkozó fényes lapjait? Semikép sem azért, hogy okuljunk. A rómaiak összegyűjthették a koppándi forrás vizét, s még azonkívül más vízvezetékkel is elláthatták a várost

forrás vízzel, hiába hagyták ránk e vízvezetéknek nemesak nyomát, útját, de magát az elég jó karban lévő csöveket s földalatti csatornákat is, de hogy akarunk a mult nyomdokán haladni!

De még a jelent sem ragadjuk meg.

A celuloze-gyár ideépítése alkalmával a gyár s a város által kötött szerződésben a gyár kötelezi magát per-czenként 500 liter szűrt vízzel a várost ellátni

Ez az ügy is, mint sok más alszik, úgy látszik soha fel sem ébredve.

Van ugyan hallomásunk egy régibb pár év előtti tervezetéről, melyet egy létesítendő vízvezeték ügyében a várossal egy tekintélyes czég folytatott; de ennek sem látjuk eredményét.

Mindnyájan igen érezzük a keserves állapotokat. Volna városunknak szép számú intelligenciája is, de azért se a megye, se a város részéről nem történik az ivóvíz ügyében soha még említés se. Orvosok is csak szük magán körben hozzák föl a mizériákat, komolyabb akciót senki sem fejt ki.

Pedig Tordának a fekvése is nagyban elősegíti a vízmű létesíthetését. Víz-dús hegyekkel környezett völgyben fekszik s szélén folyik a desztillatióra alkalmas folyó. A kórház szük voltát igen jól tudjuk, de ennek egyik hatalmas okozóját a rossz ivóvizet de hogy látjuk.

Valóban ideje a vízvezeték ügyét komoly megfontolás tárgyává tenni.

x.

AZ „ARANYOSVIDÉK“ TÁRCZÁJA.

HAMVAZÓ-SZERDÁN.

Imára hí a kisharang,
Templomba emberek!
Ha csak kissé is érdekel
Még lelki üdvetek.

Nagyobb e nap, mint vélték;
Halld, ember, mit beszél:
„Porból lettél és az leszesz,
Akármí nagy levél.

Gyűjthetél össze kincseket,
Vihattál hirnevet,
Üthetél vérző sziveken
Ezernyi mély sebet;

Hordhattál földön koronát,
Vagy lánczot lábadon,
Jártál biborban, vagy nyögél
Ronsolt koldús boton;

Emelhetéd magasra a
Hizelkedő hadat,
Tehetél tönkre semmiért
Egész családokat;

Feltűzhetéd érdemtelen
Homlokra a babért
S elnyomhatád a bajnokot
Mert élt — halt elveért:

Az óra egykor ütni fog,
És minden oda vesz, —
Mert porból lettél egykoron
És ismét az leszesz.“

OREL GÉZA.

Az én hushagyó-keddem.

— Humoreszk. —

Kálvinista ember vagyok, még pedig a „vastagnyakuak“ osztályából. A böjtölésre mit sem adok, különben volt idő, mikor akaratom ellenére böjtölnöm kellett; nem azért, hogy büneimet akartam volna levezekleni ez által, hanem mert nem vala mitől zsirossá tegyem mindennapi czipómat. Mert hát szegény fiu voltam, mint tanuló, s azok közé tartozom, kiknél eseményszámba ment a kanál használata, s ennek a villával való, s éppen mindennapi használata lucullusi dolognak tetszett, s ez eszközöket oly fényűzési czikkeknak tartók, mire csak Dáriusok képesítvék. Nem esoda hát, ha elragadó örömmel váránk és fogadánk minden oly időszakot, mikor emberi

természetünknek mindig meglévő, de ugyan annyiszor kielégítetlen maradó vágyát teljesíthetők és . . . jóllakhatánk.

Ezen — különben boldogító — várakozás tetőpontját érte el a húshagyó-kedd közlegésekor. Egyfelől a hagyományos szokásnak hódolva, másfelől a természetben már meggyökeredzett azon törvénynek engedve, hogy a jónak elrontói ne legyünk: már hetekkel az előtt megtettük az előkészületeket, hogy a nagy napot méltókép „megüljük.“ Az iskola aprója-nagyja a húshagyóról ábrándozva aludt el, arról álmadozott, arról elmélkedve kelt fel. A kisebbek, megvonva maguktól a reggelire járó 2 krt, (már a kinek járt) „né-mába“ rakva gyűjtötték meg, hogy a nagy napon legyen miből még . . . rumos-theára is jusson. A nagyobbak, ha már módot nem találtak ki a pénzszerzésre, attól sem rettentek vissza, hogy órájukat becsapják — már, a kinek volt, s ha volt, már előzőleg nyugalomba nem tette. Szabadság volt azon éjjel, szabad volt inni a mennyit tudott és a mennyire telt kinek-kinek. Nem volt baj, ha berugva látta a senior — még kevésbbé, ha berugottan. S habár az ifjuság nagy része vidéki és helybeli ismerőseihez — ha mindjárt a megszokott vendéglős volt is az — vő

A tordai iparos-ifjak egyletének évi rendes közgyűlése.

Folyó évi február hó 28-án tartatott meg egyletünk rendes közgyűlése, melyen Pozsonyi Antal elnököt, szép számú közönség jelenléte mellett.

A közgyűlést elnök egy szépen átgondolt beszéddel megnyitottnak nyilvánítja, s kéri a tárgysorozat rendjén az ideiglenes titkárt, hogy mult évi jelentését olvassa föl.

Lámpé Lajos id. titkár jelentése fölolvastását néha-néha élénk éljenzések szakították meg. Jelentéséből teljesen kiviláglott a haladás, melyet egyletünk mult évi működése folytán elértünk.

Felemlítette, mennyire hasznos egyletűnkre nézve dalárdánk, melyet oly nagy áldozatok árán lehetett megalapítani, de ma már a nehézségeken túl vagyunk, ami elég biztosíték arra, hogy egyletünk mellett dalárdánk jövője is biztosítva van. Derék karnagyunk sem kimél fáradságot, hogy a dalárda folyton előbbre haladjon, s megállja helyét a nagyobb vidéki városokkal szemben.

A rendes tagok száma is napról-napra szaporodik, s szép számmal látogatják az egyletet, ahol részükre hírlapok, folyóiratok, s regények állanak rendelkezésükre. A szolid játékok sincsenek kizárva egyletűnkéből, ahol a fiatalság egy pár krajczár elköltése mellett jól eltöltheti idejét, s nem kénytelen a vendéglők- és kávéházak falai közé menekülni, ha szabad idejét egy kis szórakozásra szánja, s ez által is önmivelődése folyton a haladás felé tör, ami megbecsülhetetlen kincs egy ifju iparosnak, akinek a korral haladnia kell, hogy fel tudja fogni hivatását, s művelt iparossá váljon.

Pártoló- és alapító-tagjai szintén szaporodnak, mert hiszen anélkül fön sem tudnak tartani egyletűnköt, ahol a sok kiadás megemészténé egyletűnk minden jövedelmét.

Szóval a titkári jelentés egy csinosan összeállított kimutatást képez, amiből nagyon sokat tanultunk, s jólesett hallanunk, miszerint egyletűnk a haladás stádiumában áll, s a jelen vezetés mellett úgy erkölcsileg, mint anyagilag fényesen túlhaladja az elmúlt éveket.

Egyletűnk érdemes elnöke minden befolyását arra fordította, hogy egyletűnköt fölvirágoztassa, s annak jövőjét, habár sok küzdelem és részvétlenséggel kellett is megküzdenie, mégis elérte célját, mert az elért siker arra enged következtetni, hogy most már ezen az uton haladva, jövőnk biztosítva van.

A tárgysorozat 3-ik pontját a pénztárnoki jelentés képezte. Dénár János egyleti pénztárnok fölolvasta jelentését, melyben föl-

említette, miszerint az egylet mult évi összes bevételei, a kiadásokat leszámítva 162 frt 50 kr tiszta jövedelmet mutat, ami takarékpénztárilag kezeltek.

Azonban többek hozzászólása után abban állapodtunk meg, hogy a pénztárt újra pontos átvizsgálás tárgyává kell tenni, mert a kiküldött pénztárvizsgáló-bizottság, az idő rövidsége miatt, nem vizsgálhatta meg alaposan és még az is hozzájárult, hogy a pénztárnok számadása a jegyzőkönyvben foglalt számadatokkal nem egyezik s néhol lényeges eltéréseket mutat.

Elnök indítványozza, miszerint egy 5 tagu bizottság küldessék ki a pénztár megvizsgálására.

Fölkérettek pénztárvizsgálókul Veress Elemér, Kleinhempel Sámuel, Lámpé Lajos, Timár János és Bartha János tagok, a kik a megbízatást elfogadták s a pénztár megvizsgálását márcz. hó 2-ára tűzték ki.

A tárgysorozat utolsó pontját a tisztviselők választása képezte. Pozsonyi Antal érdemes elnökünk többszöri felkérés daczára sem volt hajlandó tovább az elnöki tisztet megtartani Hivatkozott bírói teendőire a sok elfoglaltságra, a mi teljesen igénybe veszi szabad idejét. Mindazonáltal kijelentette, hogy azért, hogy megváljék az elnökségtől, mindég érdeklődéssel fogja kísérni az egylet ügyeit, s osztozni fog az elért sikereken.

Ezután megejtetett a választás és egyhangulag a következő eredményre jutottunk: tiszteletbeli elnök: Pozsonyi Antal, tiszteletbeli alelnök: Bauer János. Elnök Borbély György tanár, alelnök: Hambrich Károly, titkár: Veress Elemér, karnagy: Csákány Sándor, jegyző: Lámpé Lajos, gazda: Timár János, könyvtárnok: Bartha János és 16 választmányi tag lettek megválasztva.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja, s bucsut vesz a jelen volt tagoktól, s élénk éljenzések közepett távozik az egylet helyiségéből.

Csákány Sándor karnagyunk ez alatt értesítette a dalárokat, a kik összegyűltek, s egy rögtönzött próba után elindultak egy szerenáddal meglepni a távozó elnököt, az új elnököt, és alelnököt.

Az eső esett, a hó permetézt s a sár óriási volt, amidőn Borbély György tanár úr lakásához értünk, ahol a nők és férfiak vegyesen elénekelték 2 darabot, ekkor Borbély György tanár urat Veress Elemér egyleti titkár üdvözölte, mint új elnököt, mire a tanár úr egy pár lelkesítő szót intézett a dalárokhöz, s megköszönte a megtiszteltetést.

Innen Pozsonyi Antal urat tiszteltük meg, aki egy szép beszédet mondott, s kitarításra buzdította a tagokat, s megköszönte fáradságunkat.

Hambrich Károly alelnökünk lakása előtt is 2 darabot énekelve, vidám hangulattal, áthatva a lelkesedéstől, egyleti helyiségünkbe vonultunk testületileg, ahol egy rögtönzött házi estélyen kellemesen mulattunk. Ezuttal is buzgó kitartást kívánok egyletűnk minden egyes tagjának.

V—ss E—r.

A hushagyó-keddi bál.

Jó formán nem is tudom, hogy a vármegyeház nagytermében folyó évi márcz hó 1-ére rendezett jótékenczélú tárczestély eszméje kinek a lelkében született meg legelőször s nem is akarom tudni, mert ezt tudva, megiehet, hogy az illető kezdeményező szerénységét sértő dicséretben áradoznék, de azt nem hallgathatom el, hogy az eszme nem halva született, mert ennek valószínűsége a tordai köz-kórház alap javára meglehetősen szépen jövedelmezett.

Igaz, hogy tekintettel a báli meghívóban közölt s 83 tagot számláló báli rendező-bizottság tekintélyes nagy számára egy kissé népesebb bálra számítottunk, remélve, hogy ha a bizottsági tagok mindegyike, az üdvös cél által befolyásolva, csak egy kis lelkesedéssel felel is meg hivatásának, akkor a közönség lesz összetoborzva, a mekkorát a tordai köz-kórház alap. a humarusmus szavára hallgató közönségtől jogosan megvárta volna, de a népes közönség hiányának az okát mégis nem a bizottság hibájául rójjuk fel: ók a lehető bizonyára megtették, hanem megalálhatjuk a vármegyebálunk nem eléggé sikerültének okát abban, miszerint a nagy közönség nem bír még élénk tudatával annak, hogy a tordai köz-kórház ügye mily égető nagy sebe vármegyénknek s mennyire megkívánja ez a mi igazi keblű közügyünk mindenkétől, hogy illérelve e közügyünk szent oltárához hozzájáruljon, s tulajdonítjuk a bál nem nagy sikerét annak is, hogy akárhányat a báozni akarók közül visszatartott a jó szándék érvényesítésétől az a nagy (?) költség, a melybe egy bál a nőknek kerülni szokott.

Nó természetesen a költség nagy szokott lenni, ha a nők a hűség (ennek a veszedelmes gnomnak, mely annyira szeret a női boudoárok körül ólalkodni) e szíven hangjaira hallgatnak, de ennek a kis gnomnak a fülbe-mászó suttagasait a bálkedelő nők teljesen figyelmen kívül hagyhatták volna most az egyszerű, mert a báli meghívóban ott volt a biztató kérelem kifejezése: „egyszerű estélyi öltözék!”

Nó de azért a bálnak erkölcsi és anyagi eredményével meglehetünk elégedve, mert a míg egyfelől Kárnevaló fenégsége egy kedélyes és fesztelen jövedv mellett lefolyó mulatozás jelenségei mellett vehetett tőlünk bucsut, s csak akkor kezdett derűs arcza visszatartóan komorra változni, a mikor a közönség a korány első mosolyára, kezdett a bálteremből oszladozni: másfelől az a nagy eredményt tekintve, jelezhetem, hogy eddig befolyt összesen 454 frt (ebből felülfizetés 140

érkeztem. Hogy védekeztek — Istenem uram — hogy ki volt a késői meghívás oka. Mit hallgatam én oda; figyelmemet osztatlanul a gazdagon megterített asztal birta, hol a tészta garmada, a gyümölcsök halmaza, az üvegekben csillogó sárga nektár, csak hogy meg nem szólalt: „Jer élvezz!” Hozzák a párolgó sültet, minő illat! Jó, hogy nem vacsoráltam... mérgemben, az az, hogy jó, miszerint nem volt mit vacsorálnom. Végre körülültük az asztalt, én a két házi leány között nyerek ülőhelyet. De azért nem mult el az... étvágyam Kínáltak, de mily nagy szíveséggel; derekasan is hozzáláttam. Jó étvágyam volt, mit azzal indokoltam, hogy az orvos ma szabadított fel az öt hét óta tartó hüsehetési tilalom alól. (Próbálta volna csak meg ő doktorsága, hogy ezen öt hét alatt csak egyszer rendelt volna hüsevést, vajjon, mikép tudtam volna eleget tenni preskibálásának!?) Házi asszonyom végtelen kedves volt; nem elégedett meg azzal, mit én vettem a tából: ő is rakott. A leányok csakugyan versenyeztek a kínálgatásban, s de hogy adtam volna kosarat, hogy ez által megsértsem őket és étvágyamat! Ettem, sokat! Kezdődött az ivás. Ép tölteni akarok, hogy felköszöntsem háziasszonyomat...

„Zsupsz! Jajj!” Mit csinálz te részeg disznó? „Ah vagy te!”... Fölebredtem! A hazatérő fiuk lármáztak. Fölzavartak, s boldog álmamból: a szomoru valóságba ébredék.

Nihil.

nult, még is voltak az intézetben feleszámmal, kik becsudálkozott állapottal magyarázgatták egymásnak egy ily nap nagyszerűségét és szükségességét.

Végre eljött a várva-várt nap. Már délelőtt mindenki tudta, hogy ki hol fog — mulatni. Nekem még nem volt helyem. De a fiuk biztosra vették, s bizonyos irégyiséggel tárgyalták, hogy én zicherre a jómódú Fürdőssy hivatalnokhoz leszek hiva, hol szép két leány fog versenyezni egymással a kínálgatás művészetében. Én is hittem és vártam. Vártam délig, eljött 2 óra, következett 3 óra, ütötte a 4 et, elmúlt 5 óra és én még mind nem vagyok hivatalos. A fiuk már eloszlottak, ki-kí az ő helyére, csak magamra maradtam, de csordultig tele volt szobám keserűséggel. Pénzem természetesen nem vala, ehez azonban hozzá voltam szokva. Dohányam is csak egy kis maradék, mihez hiányzott a szivar-papír. Kitől kapjak? Hiszen most nincs ilyen fiu benn. Kurkászni kezdtem zsebemben, s a mint félelemmel nyultam zsebeimbe rendre, hátha van: ime kezeim valamit megérintenek, sajátságos érzés száll meg, úgy hasonlított a fogása valami olyan papíroshoz, melyet régen régen érinthettem; „Uram ne vigy a kísértetbe,” kipirult arczczal viszem gyengén világító lám-

páskámhoz, gusztálom, és... gusztálom... s kigusztálom egy — a sok ujjtattástól — megrongyolott... zálog-czédulát. Ez sem az enyém, hanem a szoba-fönököm tulajdona, mert az ő kabátja volt elkérve, hogy a nagy vacsorán graszszálhassak.

Leforázva dültem végig ágyamon, s olvasni kezdtem Jókai „Élet komédiáit” olvasám, de unalmásan, közbe-közbe nagyokat ásíték, s a kezeim közül kihullani akaró könyv gyakran rezzente fel szendergéséből Nehezen telt az idő, nem akartam gondolkozni sem, nehogy a nagy vacsorára tévedjen gondolatom, még is szüntelen az volt gondolatom, még is szüntelen az volt eszemben. Lámpácskám már alig pislogott...

És ime nyilik az ajtó, lihegve lépik be Fürdőssy princípálisom szolgálja és ezen szavakkal:

— Instálom hamar — egy boritékba zárt, aranyosszélű névjegyét nyujt, melyről a öt-águ korona úgy pislogottrám, mint két tál sült.

Tehát hívnák és én megyek. Még is... Kevés idő kellett, hogy magamat kicsipjem, mert már kora délután készen volt az öltözék csak hogy kárba nem ment a reá fordított fáradság...

Elindultam... gyors léptekkel... meg-

frt), a melyből levonva a kiadást, marad jótékony célra 350 frt. Ehez hozzá lesz adandó még a marosludasi és alsójárai járásból bál jegyekből bejövendő összeg, a melylyel remélhető, hogy a tiszta haszon közel fog lenni a 400 írthoz. Elég!

Tisztem lenne még a bálon jelenlevő szépekből egy koszorút kötni, de megvallo, hogy már fáradt a kezem, s így a mit most — a szépek bosszuságára — elmulasztottam, majd kipótolom — máskor. (?)

A tüzoltók bálja.

A tordai önkéntes tüzoltó-testület 1892. év február hó 27-én tartotta meg tánczestélyét, mely a testületnek mintegy 120—130 frt tiszta hasznót eredményezett, de eltekintve ezen anyagi haszontól az erkölcsi haszon igazán oly fényes volt, hogy bátran elmondhatjuk: mikép a lefolyt farsangon egy estély sem mutathat fel nagyobb anyagi és erkölcsi sikert, mint ezen tüzoltói bál. Mintha csak a régi fényes tüzoltói bálók kora elevenedett volna fel, mintha Torda város társadalmi életének irányadói egymásnak találkat adtak volna, oly szép, fényes közönség volt jelen, hogy a jelen voltak azt se tudták miben gyönyörködjenek inkább a bájos hölgy-közönségbe-é, vagy azon igazán élénk tevékenységbe, melyet derék tüzoltóink kifejtettek az estély érdekében. Valóban igen nehéz szerepre vállalkozóm, ha csak megközelítőleg is megkísértem elősorolni a jelen volt női közönséget, de megpróbálom, ott voltak az asszonyok közül:

Bornemissza Gyuláné, Bernát Antalné, Borbély Györgyné, Bardocz Lászlóné, Csipkés Ödönné, Csákány Zoltánné, Csongvai Béláné, Dulló Jánosné, Ferenczi Ferenczné, Flachbart Károlyné, Gönczi Józsefné, Kimpel Antalné, Miskolczi Józsefné, Nagy Miklósné, Némethi Józsefné, Péter Jánosné, Placsintár Simonné, Retezár Geróné, Sófályi Sándorné Szentkirályi Gyuláné, Salamon Ferenczné, Tóth Olivérné, Timbus Jánosné, Vincze Béláné, Zalányi Sámuelné; a leányok közül: Bardocz Anna, Csetri Julia, Czeglédi Róza, Fekete Ilona, Fodor nővérek, Fábri Ilona, Gönczi Etelka, Gönczi Kata, Horváthi Julia, Horváth Marika, Kióreán Mari, Kovács Kata, Miskolczi Marika és Piroška, Nagy Gizella, Placsintár Anna, Retezár Czeccilia, Renner Ida, Szentkirályi Irina és Ilona, Szaniszló nővérek, Szigethi Zsófia Udvardi Kornélia, Végh Ilona, Zalányi Zsuzsika, s még számos bájos leány, kiket csak is azért nem tudunk névleg felsorolni, mivel oly számosan voltak, hogy merőben lehetetlen lett volna, mind feljegyezni neveiket.

A négyeseket mintegy 70—80 pár tánczolta. Derék tüzoltóink mindent el is követtek, hogy báljuk fényes és elegáns legyen, s valóban az is volt, mert estélyt oly csinosan, diszesen rendezve még nem igen láttunk. Az estély eredményével úgy a tüzoltók, mint a közönség meg lehetnek elégedve, s ezek után bátran lehet reményleni, hogy a tüzoltói mulatságok — a közel-múlt elhanyagolt állapotából — újból a régi fényes állapotába helyeztetik vissza, s jó hírre a jövőbe meg lesz alapítva.

Az estély sikerét nagyra emelte a szünóra alatt rendezett kedélyes társasvacsora, mely János Józsefné kitűnő s jó hírnevű konyhája, ételei, s jó bora mellett a legjobb hangulatban folyt le, fűszerezve a legszebb köszöntésekkel.

A kik meg nem jelentek, méltán bánhatják, hogy elmaradtak egy kitűnő mulatságtól, a kik jelen voltak édesen gondolnak vissza az eltöltött kedélyes időtöltésre.

..... cz.

Helyi levél.

Tekintetes szerkesztő úr!

Tisztelettel felkérjük a tks. szerkesztő urat, miszerint becses lapjában, sziveskedjék tért engedni a tordai önkéntes tüzoltó-testület által

1892 év február 27-én tartott tánczestély anyagi, eredményéről, a nagy közönségnek beszámolni.

Az összes bevétel volt: 233 frt 20 kr.
Kiadások voltak: 110 frt 12 kr.

Maralt tiszta haszon: 123 frt 8 kr.

Felülfizettek: A tordai cellulose-gyár igazgatósága 17 frt, Dr. Papp Sámuel országgyűlési képviselő 10 frt, Nagy Miklós birtokos 8 frt 40 kr, Weress Ferencz állatorvos 4 frt 20 kr, Galandauer Henrich 4 frt 20 kr, Dr. Wolff Gyula 2 frt, Csongvai Béla 1 frt 40 kr, Veszprémi Lajos, Balogh János vendéglős, Krémer György, János Józsefné, Bergai József, Miklós Tamásné 1—1 frt, Velits Ödön polgármester 1 frt 20 kr., Bornemissza Gyula, Timbus János 60—0 kr., Mendel Simon, ifj. Borbély Nagy György, Nagy Mária, Csipkés Ödön, Tóth Olivér, Dulló János, Kióreán József, Kovács János asztalos, Bernád Antal, Kimpel Antal, Miskolczi József, Flachbart Károly, Némethi József 40—40 kr., Biluska Gergely, Rogozán Miklós, Prodán József, Murvai István, Amberboj Miklós, Baitha Albert, Dr. Damokos Andor, Kovrig János, Nagy Olivér, Veress Elemér N. N., Szentpéteri Antal, Timbus Albert, Tóth Lajos, Nagy Lajos, Doleschál Aladár, Antkó Károly, N. N., Sipos Béla, Kleinhempel Károly, Érssek Lajos, Takács György, Fekete Ferencz, Dr. Szentpéteri Lajos, Sós Sándor, Osztian Géza, Gárnek György, Hambrich Károly, Tóth Miklós, N. N., 20—20 kr., összesen 66 frt.

Miően a fent kimutatott felülfizetésekért a testület részéről hálás köszönetünket nyilvánítjuk, nem mulasztjuk el mélyen érzett elismerésünket és köszönetünket nyilvánítanunk mindazoknak, kik az estély sikerét becses megjelenésükkel biztosítani szivesek voltak, s különösen fogadják a testület köszönetét azon tisztelt úrak, kik az estélyen a rendezői tisztet végezték, szivesek voltak.

A tordai önkéntes tüzoltó-testület parancsnoksága nevében:

Torda, 1892. február 28-án
Dulló János, Ferenczi Ferencz,
főparancsnok. segéltiszt.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

Gazdasági és vásári zsebnaptár az 1892-ik (szökő) évre. I-ső évfolyam. Szerkeszti Szenterszébeti Szakáts Péter, az erdélyi gazdasági egylet titkára s az „Erdélyi Gazda” szerkesztője. Kijátja az erdélyi gazdasági egylet, Kolozsvárt, Ára füzve 40 kr., csinos vászonkötésben 60 kr — csupán előállítási ár. Az erdélyi gazdasági egylet tagjai 25%-kal ocsóbban kapják ha közvetlenül a gazdasági egyletnél rendelik meg.

A naptár ismertetésére nézve közöljük itten annak előszavát és tartalmát a következőkben:

Sokszor merült fel panasz a miatt, hogy a távoli vidékekről az erdélyi állat-vásárookra ellátogató vevők, a közkezen forgó naptárakban közölni szokott időhöz tartván magukat, igen gyakran akkor érkeznek a legjobb hírben álló vásároknak, a mikor azoknak már vége van. Így ok nélkül vesztegettek költséget és időt, mert a vásárról elkéstek, s bevásárlásokat nem eszközölhettek.

A mily hátrányos ez a cserben maradt vevőre, ép oly káros az eladóra nézve, mert nem egy esetben hazakell hajtania eladásra szánt állatait, vevő hiányában.

Az erdélyi gazdasági egylet kérésre ennek a visszás állapotnak természetes okát, azt megtalálta az eladók versengésében, minthogy a vásárra jutásban és a jobb eladás elérésének reményében, egymást megelőzni igyekezvén; így a vásár tulajdonképeni lefolyásának ideje, az annak megtartására hajdan kitűzött időt mind jobban-jobban megelőzte, a mit a naptár csinálók nem tudva és nem követhetve, létre jött a jelen állapot.

Ezt az erdélyi gazdasági egylet úgy a helyi, mint az országos nemzetgazdasági érdek szempontjából egyaránt hátrányosnak és károsnak tartván, ezen baj orvoslása végett föliirt

az illetékes miniszterekhez, honnan azt a választ nyerte, hogy az országos- és heti-vásárok határnapjainak végleges megállapítása rendezés alá vétetett.

Ámde az erdélyi gazdasági egylet, hazánk edélyi részét illetőleg, ezen fontos ügyet mielőbb tisztázni kívánván, ez iránt saját hatáskörében intézkedett és az erdélyi vármegyei hatóságoktól, — Szilágy vármegyét is ide étve, — valamint a sz kir. városoktól az országos (állat- és kirakó), és a heti-vásárok megtartásának idejét illető pontos adatokat sürgősen bekérte s azokat feldolgozva, ezen naptárban közre bocsátja.

A vásárokról vonatkozó adatok, az ismert szokástól eltérően, úgy állítottak össze, hogy az állatvásárok külön és a kirakóvásárok is külön vannak feltüntetve s bevételtek az egyes vásároknak tartatni szokott hetivásárok is. Legvégül pedig teljesen elkülönítve, kiemeltettek még az önálló nagy juhvásárok.

Ezáltal tehát nem az amugy is fülös számban levő gazdasági naptáraknak akarja az erdélyi gazdasági egylet a számát szaporítani, hanem csupán egy létező bajon segíteni. Épen ezért teljes ünzetlenség vezérli és ezen gazdasági és vásári zsebnaptárát, csupán az előállítási áron bocsátja a közönség rendelkezésére.

Hogy ennek megjelenése kissé megkésett, oka az, hogy az adatok nem érkeztek be mindentűnben kellő időben, hiányos munkát pedig nem akart közre bocsátani.

A vásári részen kívül csupán olyan közlemények foglatatnak még ebben, a melyeknek minden gazda léptennyomon hasznát veheti s mellözve lett minden, a mi ennek tömegét becsérték nélkül növelné.

Talán sikerül ezen kis munkában olyan naptárt adni a vásárainkat látogatók kezébe, a melynek sok jó hasznát tehetik, mely ha valóban úgy leendő, ez fogja képezni jutalmát az Erdélyi Gazdasági Egyletnek.

Tartalma a következő: Előszó. Bélyegilletéki tábla. Csillagászati és körtani jellegzése az 1892 ik évrnek. Gazdasági havi teendők emlékeztetője. Január Február. Márczius Április. Május Junius. Julius. Augusztus. Szeptember. Október. November. Deczember. Vetőmaag szükséglet A lépfene és sertésorbáncz ellen való védőoltás. A párzási ösztön tartama s újbóli felébredése. Vemhesség-naptár. A legmegfelelőbb szoptatási időtartam a gazdasági állatoknál. Házi állataink korának meghatározása. Az állatok betegsége iránti szavatosság. Vadászati és halászati tilalmi időszak. A régi és új mértékek s ezek átszámítása. A külföldi hossz-, tér- és súlymértékek megnevezése és értéke. A külföldi pénznemek értéke. Kivonat a posta- és távirde szabályokból Postaszabályok. Távirde szabályok. Menetdíj és távolsági kimutatás a mt. kir. államvasutak vonalain Podgyász-viteldij. Vasuti menetrend. Marhalevél. Az állatoknak vasuton vagy hajón való szállításánál követendő eljárás. Az erdélyrészi és szilágy megyei vásárok, megyék szerint betűrendben. Az erdélyi nagy juhvásárok külön feltüntetve.

Ezekből páratlan olcsósága mellett dús tartalma és hasznos volta kitészik. Ajánljuk olvasóink figyelmébe.

H I R E K.

— **Baleset.** Gerendi Sándor városszolgá 16 éves fiát Sándort a cellulozegyárnál működő papirdaraboló gép összeroncsolta úgy, hogy azonnal meghalt. A fiu azzal volt megbizva, hogy a celluloz papírt a gépből kiszedje, s dolgozzék is vasárnap déltől hétfőn reggelig. Ugy tüntethetett, hogy az elámosodott gyermek vigyázatlanul hajolt a géphez, mely fejét odakapta, s koponyáját összeroppantotta. Azonnal szörnyet halt. A kir. törvényszék részéről Sándor Kálmán bíró Gopcsa László aljegyző, dr. Papp Domokos kir. ügyész, dr. Szentpéteri János és dr. Velits Lajos orvosok kíséretében hétfőn kiszállott a helyszínre, a holttestet felbonczolták, daczára az szerencsétlen szülők siránkozásának, kik kérték a bonczolás elmaradását, de hát a törvény megkivánja. A vizsgálat gondatlansághól okozott emberölés miatt meg van indítva.

— **A hushagyó-keddi vásár** egyáltalában nem felelt meg a várakozásnak. A magas ár miatt sok idegen kereskedő nem vásárolt. Szarvasmarha elkelt 2500 drb, párja 260 frttól 420 frtig, ló elkelt 2200 drb, darabja 30 frttól 200 frtig.

— **Hubay Jenő** hegedű-művész hazánkfia **Bodó Alajos** zongora-művész társaságában folyó hó 29-én koncertet rendez városunkban. Az európai híri művész Kolozsvárt fog előbb fellépni. Előre is felhívjuk reá városunk és vidékünk intelligenciáját, annál is inkább, mert mint halljuk, már is történtek előjegyzések. Előjegyztetni lehet **Velits Samuel** és fia gyógytárában.

— **Büvészeti és spiritisztikai előadást** tart ma **Feleki Márton** a volt kaszinó nagytermében.

— **Márczius 15-ét** az idén is megfogja ünnepelni városunk közönsége. Február 3-án gyült össze az állandó 48-as bizottság, s a program nagyobb részét megállapította. A további teendőket egy szűkebb körű bizottság végzi, mely ma délután 5 órakor tartja első ülését.

— **Tordai Erzsébet** jelenleg Weimarban vendégszerepel. A lapok dicsérőleg szólnak működéséről.

— **Kutyaadó** miatti kérényt adott bé valaki egyik helybeli hatósághoz. A folyamodás tartalma a következő: Én rém 40 kr. kutyaadó van kivétel. De ez a kutya csak félszemű, s így félannyi szolgálatot tehet, mint más becsületes kutya állat. Tehát az adó csak felében állítandó meg. Most aztán törheti a fejét a hatóság a hozandó határozaton.

— **Gyászjelentések.** Folyó évi márcz. hó 2-án hunyt el városunk köztisztviselőiben álló jegyzőjének robagányi **Korodi Imrének** neje szül. káli **Nagy Teréz**, életének 46-ik, házasságuknak 28-ik évében, temetése 4-én ment végbe, rangjához illő pompában, a melyen testületileg volt jelen a megyei és városi tisztikar és városunk polgársága. — Folyó év és hó 3-án hunyt el **Tóthfalusi János** városi polgár életének 60-ik évében. Temetése f. hó 4-én ment végbe az rokonok, ismerősök és jóbarátok általános részvételével.

— **Hírek innen-onnan.** Nyitra-megye agg. tudós püspöke **Roskoványi Ágost** temetése február hó 28-án ment véghez, mely méltó volt a nagynevű főpaphoz. Irodalmi termékei közül főleg egyházi művei

nevezetesekek, melyeket az egész világ tudósai forrásmunkáikul használnak. — **Jókai Mór**t az amerikai „Trinity Historical Society” szépirodalmi társaság „disztaggá” választotta. — A király nem rég elhunyt rokonának **Henrik főherceg leányának Valdeck báróné**nek, kinek anyja színésznő volt, a grófi címet és rangot adományozta. — **Vulkovich dr.** bolgár diplomáciai ügyvivő, ki ellen több ízben merénylet történt, febr. 29-én az utcán, világos nappal meggyilkoltatott. Mindenütt az országban az a nézet van elterjedve, hogy gyalázatos, politikai gyilkosságnak esett áldozatul. A szomorú eset, különösen Dél-Bulgáriában óriási felháborodást keltett. A „Svoboda” egyik cikke, valamint számtalanok véleménye szerint az orosz diplomácia által felhasznált gonosztevő elemek azok, a melyek a bolgár fővárosban az újabb gaztetet elkövették. — **Párisban** hosszabb viták és küzdelmek után a ministerium végre megalkult. Ministerelnök: **Loubet**, ki a belügyi tárczát is vezeti egyuttal, igazságügyi: **Rickard**, közmunka-minister: **Viette**, a többi megtartja előbbi tárczáját. Hír szerint a köztársasági lapok nem bíznak az új kabinet életképességében. — **Árvamegyében** a nyomor és in-ség még folyvást terjed. Az egyes községekben százával halnak az emberek, főleg gyermekek. A tifusz, s vérhas, e szomorú következményei a hiányos táplálkozás és éhezésnek, egyre-másra szedik áldozataikat. Élénk mozgalom indult meg az ország minden rétegeiben ennek megszüntetésére. — A berlini zavargások, munkás mozgalmak újabb híre szerint már lecsendesedtek, mert pénz- és munka osztatik ki az elgyötört emberek között. — **Schneider Ferenc** a bécsi többszörös eseléd-gyilkost, ki már ismét követőkre talált, ő felsége kötélt általi halálra ítélte. Nejének, ki gonosz tettei elkövetésében részese volt, azonban megkegyelmezett és életfogytig tartó börtönre ítélte. — **Jankó Elemér** a **Jankó János** fia, tehetséges fiatal művész Münchenben elhagyatottan, nyomorban halt el a napokban. — A **barcelonai** rendőrség összekülvést fedezett fel, melynek tagjai légbe akarták röpíteni a német konzulatus épületét. Többet közülök már elfogtak. — A király csütörtök óta ismét itthon van és e napok alatt általános kihallgatást ad.

Másolat. 9737 sz. M. kir. belügyminister.

VI—II.

Körrendelet valamennyi törv.-hatóságnak.

Miután az idő közeledik, melyben azok nevei, kik Karlsbálban dr. Sztankovánszky és

Dr. Herczka Imre házában, fürdő használatot óhajtó hivatalnokok részére általuk berendezett szobákban ingyen lakásra igényt tartanak, a nevezett orvosokkal közlendők, felhívom a törvényhatóságot, miszerint a 12-ik rangosztálytól kezdve 8-ig bezárólag azon hivatalnokok neveit, kik fenti kedvezményt igénybe venni kívánják, a gyógykezelés szükségét igazoló orvosi bizonyítvány mellett, tekintettel a kérvényezők anyagi viszonyaira, legkésőbb folyó évi márczius hó 10-ig, illetve 15-ig velem közölje és egyuttal arról is tegyen jelentést, hogy az illetők betegségük és netáni egyéb viszonyaiknál fogva, a kedvezmény élvezetében mely időben kívánnak lépni.

Megjegyeztetik végre, hogy a jelzett határidőn túl beérkező kérvények csak annyiban lesznek figyelembe vehetők, a mennyiben akkor még üres hely fog rendelkezésre állani.

Budapest, 1892. évi február hó 6-án.

A minister helyett:

LUKÁCS GYÖRGY s. k., államtitkár.

Szám 1281—1892.

Valamennyi főszolgabíró és városi tanácsnak.

A fenti ministeri rendelet hivatalos másolatban tudomásvétel végett czimnek kialatlik.

Torda, 1892. február hó 16-án.

RÉDIGER BÉLA, h. alispán.

A legújabb és legolcsóbb

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

MAGYAR UJSÁG.

Lap tulajdonos:

Dr. FENYVÉSSY FERENC orsz. képviselő.

Előfizetési árak: Egész évre . . . 12 frt.
Félévre . . . 6 frt.
Negyedévre . . . 3 frt.

A „Magyar Ujság” kiadóhivatala egész éves és féléves előfizetőinek azt az állandó kedvezményt nyújtja, hogy a „Magyar Ujság”

VALAMENNYI SORSJEGYEIRE,

melyek Magyarország és Ausztria összes törvényesen engedélyezett sorsjegyeinek két csoportjából állanak és a Magyar leszámítoló és pénzváltóbanknál letétbe helyeztetek, játszanak és éveként és csoportonként 65, tehát **130 húzásban** részesülnek és csoportonként 3 $\frac{1}{2}$, tehát összesen

7 millió nyerevényre játszanak.

A felosztás úgy történik, hogy a „Magyar Ujság” mindazon esetekben, melyben valamelyik sorsjegyre kihúztatik, a nyerevényösszeg felét előfizetőinek engedi át, oly formán, hogy egyik budapesti kir. közjegyző előtt egész éves sorából 30, s féléves előfizetőiből 20 sorsoltatik ki. Ezen 50 előfizető között osztatik szét az egész nyerevény f-let.

Mutatványszámokat ivánatra ingyen küld a

„MAGYAR UJSÁG”

kiadóhivatala.

Budapest, IV. Granátos-utca 1. sz.

2—4

Jelen hirdetéssel van szerencsém a nagyérdemű helyi- és vidéki közönség szives tudomására hozni, hogy helyben, a főtéren, 25 év óta fenálló jóhírnévnek örvendő

FRENKEL H. czég alatti

czipész-üzlet vezetését, atyám halála folytán átvettem, s az azt a mai kor igényeinek megfelelőleg rendeztem be és folytatom tovább.

Ugy a fővárosban, mint más nagyobb városokban hol elsőrendű üzletekben mint szabász és üzletvezető működtem, számos éven szerzett tapasztalataim folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy minden e szakmába vágó megrendeléseket pontosan, finom kivitelben és a legújabb divat szerint teljesíthetek.

Ajánlom hibás, köszvényes, vagy más bántalmakban szenvedő lábakra **orthopéd** lábbeli-készítményemet.

Megrendelések eszközöltetnek közönséges és különleges bőrökből u. m. valódi francia **schevruex lissé**, **satin**, **salon-** és **oroszlak**, **sarvas**, **finom zerge**, valamint **bagaria**-, **borju-** és **színes bőrökből**. Gummi és közönséges talppal, mindenféle alakban.

Raktár: uri-, női- és gyermek-czipőkben, **börkamásli** előlábbal és a nélkül, **Patent Galoschnoi** választékban.

Midőn az eddigi kitüntető pártfogásért köszönetet mondok, kérem azt részemre továbbra is fentartani. Főtörökvésem az leend, hogy minden alkalommal pontosan, jutányosan és meglegedésre méltóan szolgáljam ki a nagyérdemű közönséget.

Szives pártfogásért esd

kiváló tisztelettel

FRENKEL L. PÓT,

czipész.

2—4

H I R D E T É S E K

felvételnek

az „**ARANYOSVIDÉK**” kiadóhivatalában

Hid-utca 32. szám.